

REGLEMENTĂRI-CADRU SPECIALE

DE PUNERE ÎN APLICARE A INSTRUCȚIUNII PRIVIND PREGĂTIREA PENTRU REDESCHIDERE ȘI RELUAREA ACTIVITĂȚII INSTITUȚIILOR DE EDUCAȚIE TIMPURIE ÎN CONTEXTUL PANDEMIEI COVID-19

I. DISPOZIȚII GENERALE

Decizia de a redeschide instituțiile de educație timpurie, total sau parțial, în condițiile actuale de după perioada pandemică provocată de Covid-19 trebuie să fie luată conform unei abordări bazate pe riscuri, pentru a maximaliza beneficiile educaționale, de dezvoltare și de sănătate pentru copii, cadre didactice, personal și publicul larg și a contribui la prevenirea unui nou focar de infecție în comunitate.

Dat fiind rolul pe care îl îndeplinesc instituțiile de educație timpurie în susținerea nu doar a copiilor, ci și a posibilității părinților de a reveni la muncă, relaxarea măsurilor de izolare înseamnă că acești copii mici vor avea nevoie urgentă de îngrijire și educație odată cu revenirea părinților la muncă.

Prezentele *Reglementări-cadru speciale de punere în aplicare a Instrucțiunii¹ privind pregătirea pentru redeschidere și reluarea activității instituțiilor de educație timpurie în condițiile pandemiei Covid-19* (în continuare – *Reglementări-cadru speciale*) se bazează pe prevederile de ordin general, formulate de Comisia Extraordinară în Sănătate Publică privind controlul infecției cu Covid-19, și este specifică pentru instituțiile de educație timpurie (în continuare - *IET*), deoarece acestea sunt unice în abordarea și formatul lor pedagogic caracteristic copiilor mici și în accentul lor dublu – de îngrijire și educație. În document sunt descrise principiile generale, precum și măsurile practice care trebuie luate în considerație la redeschiderea IET și reluarea activității acestora, în special pentru copiii cu vârsta de 4 ani și mai mult.

Reglementările-cadru speciale se bazează pe evaluarea minuțioasă a oportunităților și riscurilor care se referă atât la factorii epidemiologici, cât și la capacitățile instituțiilor care oferă

¹ Hotărârea nr.21 din 24 iulie 2020 a Comisiei Naționale Extraordinare de Sănătate Publică (Anexa 7).

servicii de educație timpurie de a face față cerințelor impuse de pandemia Covid-19 și necesitatea controlului infecției.

Reglementările-cadru speciale sunt elaborate în conformitate cu:

- Hotărârea nr.21 din 24 iulie 2020 a Comisiei Naționale Extraordinare de Sănătate Publică (Anexele 7 și 8);
- Ordinul MECC nr. 292 din 10.03.20 „Cu privire la suspendarea procesului educațional în instituțiile de învățământ”;
- Hotărârea nr.11 din 15.05.2020 a Comisiei Naționale Extraordinare de Sănătate Publică;
- Instrucțiunea cu privire la ocrotirea vieții și sănătății copiilor în instituția de educație timpurie (ordinul MECC nr.592 din 26.06.2020);
- Metodologia privind organizarea la distanță a procesului educațional, în condiții de carantină, pentru instituțiile de educație timpurie (ordinul MECC nr.378 din 26.03.2020);
- Reperele metodologice privind organizarea la distanță a educației parentale pentru familiile cu copii de 0-7 ani (circularea MECC nr.2257 din 21.04.2020).
- Instrucțiunea cu privire la organizarea alimentației copiilor și elevilor în instituțiile de învățământ general (Hotărârea Guvernului nr. 722 din 18 iulie 2018).
- Regulamentul sanitar pentru instituțiile de educație timpurie (Hotărârea Guvernului nr. 1211 din 4 noiembrie 2016);
- Regulamentul-tip al instituției de educație timpurie (ordinul MECC nr. 254/2017);
- Standardele minime de dotare a instituției de educație timpurie (ordinul MECC nr.253/2017);
- Guidance for Re-Opening of Preschools and Kindergartens post- COVID19 // UNICEF Europe and Central Asia, May 22, 2020;
- Deciziilor Parlamentului, Guvernului și Comisiei naționale extraordinare de sănătate publică, urmare a evoluției și tendinței situației epidemiologice a infecției COVID-19 în Republica Moldova.

Reglementările-cadru speciale stabilesc managementul acțiunilor administrațiilor publice locale, ale fondatorului privat, ale administrațiilor instituțiilor care oferă servicii de educație timpurie, după caz, altor structuri teritoriale responsabile de viața, sănătatea și educația copiilor, personalului instituțiilor, precum și părinților în vederea redeschiderii, reluării activității și demarării procesului educațional în anul de studii 2020-2021 în contextul epidemiologic de COVID-19.

Documentul se adresează:

- Autorităților publice locale/ fondatorilor privați;
- Managerilor, cadrelor didactice și personalului administrativ și auxiliar din instituțiile care oferă servicii de educație timpurie;
- Părinților cu copii mici, care frecventează instituția de educație timpurie;
- Agenților economici care livrează produse alimentare în instituțiile de educație timpurie;
- Structurilor teritoriale ANSP și ANSA;
- Organelor locale de specialitate în domeniul învățământului.

Reglementările-cadru speciale fac parte din ansamblul documentelor de tip reglator, care vine să detalieze conținutul acțional și organizațional al activității instituțiilor de învățământ, în contextul epidemiologic de COVID-19, și sunt obligatorii pentru autoritățile publice locale, cadrele de conducere și didactice, personalul administrativ și auxiliar din instituțiile publice și private, precum și pentru părinții/ reprezentanții legali ai copiilor, în condițiile pandemiei de COVID-19.

II. CONTEXT

OMS a declarat COVID-19 urgență de sănătate publică de interes internațional, iar virusul s-a răspândit în multe țări și teritorii. Deși nu se cunosc încă foarte multe despre virusul care provoacă COVID-19, știm că se transmite prin contact direct cu particulele respiratorii ale unei persoane infectate (generate prin tuse și strănut). De asemenea, virusul se poate transmite prin atingerea suprafețelor contaminate cu virus, urmată de atingerea feței (de exemplu, ochi, nas, gură). Pe măsură ce COVID-19 continuă să se răspândească, este important pentru comunități să ia măsurile de rigoare pentru a preveni transmiterea ulterioară, pentru a reduce impactul focarului și pentru a sprijini măsurile de control.

Protecția copiilor și a unităților de învățământ este deosebit de importantă. Sunt necesare precauții pentru a preveni potențiala răspândire a COVID-19 în IET; în același timp, trebuie să se acorde atenție și evitării stigmatizării copiilor și angajaților care ar fi putut fi expuși la virus. Este important să reținem că COVID-19 nu diferențiază în funcție de naționalitate, etnie, dizabilități, vârstă sau sex. Unitățile de învățământ ar trebui să ofere în continuare un mediu primitiv, incluziv, care să ofere respect și susținere tuturor.

Măsurile luate de IET pot preveni introducerea și răspândirea COVID-19 de către copiii și angajații, care ar fi putut fi expuși la virus, reducând, în același timp, perturbările și protejând copiii și personalul împotriva discriminării.

Sistarea activității IET pe perioada 11.03.-23.03.2020 a fost reglementată prin Ordinul MECC nr. 292 din 10.03.20 „Cu privire la suspendarea procesului educațional în instituțiile de învățământ”. Continuarea acestui proces a fost reglementată prin Hotărârea nr.11 din 15.05.2020 a Comisiei Naționale Extraordinare de Sănătate Publică.

Închiderea instituțiilor de educație timpurie, peste tot în lume ca răspuns la pandemia de COVID-19, reprezintă un risc fără precedent pentru educația, protecția și bunăstarea copiilor. Prezentele Reglementări-cadru speciale oferă mesaje esențiale pentru implicarea APL/a fondatorului privat, a conducerii instituției, a cadrelor didactice și nedidactice, a personalului auxiliar, precum și a părinților/ reprezentanților legali, a membrilor comunității și, de asemenea, a copiilor înșiși în promovarea unui mediu de îngrijire și educație sigur și sănătos.

Dacă încă nu avem dovezi suficiente pentru a măsura efectul închiderii instituțiilor de învățământ general asupra riscului de transmitere a maladiei, reacțiile adverse ale închiderii lor asupra siguranței, bunăstării și învățării copiilor sunt bine documentate. Întreruperea serviciilor educaționale are și consecințe grave pe termen lung asupra economiilor și societăților, precum inegalității sporite, rezultate mai proaste pentru sănătate și o coeziune socială redusă. Este nevoie de o contextualizare și o adaptare continuă pentru a corespunde condițiilor locale și a satisface necesitățile de învățare, sănătate și siguranță ale fiecărui copil.

Analiza experienței a 15 state care au decis redeschiderea instituțiilor de educație timpurie după perioada pandemică, arată, că acestea, în mare parte, se ciocnesc cu compromisuri dificile și incerte. Dezbateră se poartă între riscul de a răspândi virusul în continuare prin intermediul copiilor,

criza economică ce capătă din ce în ce mai multă adâncime și impactul carantinei asupra educației copiilor.

Cercetătorii susțin că orice decizie legată de redeschiderea instituțiilor care oferă servicii de educație timpurie trebuie să țină cont de nivelul la care se află țara în ceea ce privește evoluția numărului de cazuri, precum și de abilitatea de a detecta și răspunde situațiilor de urgență medicală. *„Există destul de multe argumente legate de redeschiderea școlilor și grădinițelor pentru a le permite părinților să repornească economia, ținând cont că datele ne arată până acum un număr redus de îmbolnăviri în rândul copiilor, precum și o rată redusă de transmitere de la copii. Însă există nevoia de a ne asigura că există o capacitate de testare suficientă”*, a spus Kalipso Chalkidou, directorul politicilor de sănătate, Center for Global Development.

Scopul acestui document este de a oferi reglementări și îndrumări clare, ușor de transpus în practică, privind măsurile sigure de prevenire, detectare timpurie și control al COVID-19 în IET. Măsurile de precauție care trebuie adoptate pentru a combate răspândirea COVID-19 sunt îndreptate spre crearea condițiilor în IET pentru a fi un loc sigur pentru copii și în care lucrătorii să poată desfășura în siguranță activitățile de muncă.

O serie de considerente trebuie avute în vedere pentru menținerea unui mediu sigur sau pentru redeschiderea ulterioară a IET, dar dacă sunt bine puse în practică, aceste măsuri pot ajuta la promovarea sănătății publice. În aceste Reglementări-cadru speciale măsurile pentru IET sunt indicate cu referire la:

- a) decizia de a redeschide și a relua activitatea IET;
- b) asigurarea funcționării în siguranță a IET;
- c) asigurarea bunăstării și dezvoltării copilului;
- d) asigurarea sprijin și a comunica cu părinții
- e) instruirea și susținerea angajaților.

Autoritatea publică locală/ fondatorul privat și directorul IET este responsabil pentru redeschiderea și asigurarea funcționalității instituției în conformitate cu legile și reglementările speciale adoptate. Măsurile de siguranță prevăzute în *Reglementările-cadru speciale*, care vizează sănătatea și siguranța întregului personal didactic, nedidactic și auxiliar vor fi adăugate la fiecare decizie/ circulară emisă de APL/ fondatorul privat și directorul IET.

III. PRINCIPII DIRECTOARE (intermediare-tranzitorii) PRIVIND REDESCHIDEREA ȘI RELUAREA ACTIVITĂȚII INSTITUȚIILOR DE EDUCAȚIE TIMPURIE

Un set de principii directoare generale poate ajuta fondatorii IET la planificarea și desfășurarea procesului de redeschidere a instituțiilor în contextul pandemiei Covid-19. Aceste principii sunt ancorate în necesitatea de a atinge echilibrul corect dintre sprijinirea eficientă a învățării și bunăstării copiilor mici, pe de o parte, și asigurarea sănătății, igienei și siguranței copiilor, personalului și a publicului larg, pe de altă parte.

1. Asigurați timp suficient pentru planificarea și pregătirea redeschiderii și reluării activității IET. Nu vă grăbiți să redeschideți instituțiile fără a avea un plan privind gestionarea diferitor aspecte, inclusiv modul de organizare a procesului de învățare, schimburile de lucru, protocoalele de igienă etc. Cel mai eficient va fi să aveți o abordare unică, inclusiv comunicarea și asistența pentru îngrijitori, educatori, administrație, comunitate și autoritățile locale. *Principalele aspecte care trebuie luate în considerare includ instruirea educatorilor, înainte de redeschidere,*

cu privire la așteptările față de ei și modul de implementare a curriculumului adaptat, precum și comunicarea clară cu părinții.

2. Asigurați protecția copiilor într-un mod care să nu inspire teamă. Acțiunile de garantare a siguranței copiilor sunt esențiale, dar IET nu trebuie să arate ca spitalele. Ultimele luni au fost dificile pentru copii (toți s-au confruntat cu modificări în rutină, informații confuze etc.). Mai mult decât oricând, copiii vor avea nevoie de medii sigure, distractive și stimulative. *Astfel, redeschiderea IET presupune readucerea la un anumit nivel de normalitate și rutină, pe cât de mult posibil, asigurând în același timp protecția necesară în mediile în care copiii se joacă și învață.*

3. Asigurați-vă că IET pot menține practici prietenoase copilului și potrivite din punct de vedere a dezvoltării lor. Păstrarea unei distanțe sigure între copii nu ar trebui să prevină implicarea lor socială, învățarea practică și jocul, care contribuie la toate domeniile de dezvoltare a copiilor. Copiii mici nu s-au schimbat, s-au schimbat, însă, foarte multe aspecte ale lumii din jur. *Elaborați un plan clar de asigurare a activităților educaționale și jocurilor semnificative, centrate pe copii, în contextul distanțării fizice/sociale. Pentru aceasta va fi necesară adaptarea curriculumului și a practicilor de predare, în conformitate cu principiile de dezvoltare.*

4. Stabiliți comportamente și practici igienice sănătoase în rândul copiilor mici, inclusiv spălarea mâinilor, eticheta tusei și a strănutului, evitarea atingerii feței (este o bună abilitate pentru întreaga viață). *Introduceți în curriculumul aplicat informații despre virus, potrivite pentru vârsta copiilor, și sprijiniți copiii prin dezvoltarea unor bune practici igienice prin intermediul rutinelor zilnice - demonstrați cum pot fi spălate mâinile în mod eficient și stabiliți perioade specifice ale zilei când copiii pot exersa aceste comportamente.*

5. Valorificați momentele educaționale pentru a ajuta copiii să înțeleagă de ce sunt luate anumite măsuri în mediul lor și rolul pe care ei îl joacă în asigurarea sănătății proprii și a colegilor, educatorilor, familiilor, comunităților. *Explicați copiilor de ce anumite jucării nu mai pot fi folosite, de ce se deschid frecvent geamurile, ce jocuri pot fi jucate în siguranță în aer liber și de ce. Găsiți modalități de a ajuta copiii să simtă că au un anumit control asupra mediului lor.*

6. Stabiliți relații de parteneriat cu familiile pentru a asigura o bună tranziție de la perioada de stat acasă la frecventarea IET și a asigura o comunicare deschisă continuă. Relațiile părinți-educatori, chiar dacă unele instituții au încercat să mențină comunicarea deschisă, au fost perturbate. Și părinții își fac griji cu privire la propria lor siguranță și la siguranța copiilor lor. Comunicați cu familiile și părinții în mod clar, pozitiv și deschis pentru a evita panica și temerile îngrijitorilor, asigurați practici pozitive de sosire și plecare a copiilor și sprijin continuu de care copiii ar putea avea nevoie acasă. Pentru aceasta, este necesară *informarea familiilor cu privire la măsurile de protecție și implicarea lor în susținerea aplicării eficiente a acestor măsuri.*

7. Prioritizați instruirea și sprijinirea educatorilor și personalului IET. Personalul și educatorii vor necesita instruire specifice, precum și asistență practică pentru a-și putea relua activitatea în sălile de clasă. De asemenea, vor trebui să asigure un echilibru între respectarea cerințelor de sănătate și aplicarea practicilor pedagogice adecvate de dezvoltare a copiilor. *Examinați posibilitatea oferirii de sprijin practic pentru adaptarea activităților din curriculum și a rutinelor, organizarea de întruniri periodice ale educatorilor pentru a discuta și a face schimb*

de experiențe, precum și recrutarea de personal suplimentar pentru a evita supraîncărcarea cadrelor didactice.

8. Adoptați o abordare coordonată și integrată pentru a asigura respectarea tuturor necesităților copiilor după revenire. COVID-19 are impacturi multiple asupra copiilor mici. După reîntoarcerea la grădinițe a copiilor din grupurile vulnerabile, ar putea fi scoase la iveală probleme de protecție a copiilor, sănătate mintală și asistență psihosocială, sănătate, nutriție și altele cauzate de izolare, care vor trebui soluționate. ***Asigurați-vă că planurile de redeschidere a instituțiilor preșcolare prevăd mecanisme suplimentare de sprijin și/sau referire care ar putea fi necesare, și țin cont de necesitățile specifice ale copiilor și familiilor vulnerabile, inclusiv ale persoanelor cu dizabilități.***

IV. REGLEMENTĂRI PRIVIND DECIZIA DE REDESCHIDERE ȘI RELUAREA ACTIVITĂȚII INSTITUȚIILOR DE EDUCAȚIE TIMPURIE

1. La luarea deciziei de a redeschide, total sau parțial, și a relua activitatea IET, autoritățile publice locale/ fondatorii privați vor ține cont de următorii factori-cheie:

- 1) cum IET, cadrele didactice și alt personal, părinții și societatea în general fac față carantinei și pandemiei;
- 2) situația epidemiologică locală a COVID-19 în localitatea unde se află IET;
- 3) spațiile și capacitatea IET de a menține anumite măsuri de prevenire și control a infectării cu COVID-19;
- 4) disponibilitatea testării (supravegherea în comunitate a contactilor; implementarea măsurilor de limitare a răspândirii virusului;
- 5) cunoștințele actuale despre transmiterea și severitatea COVID-19 la copii, inclusiv datele noi apărute cu privire la transmiterea virusului în rândul copiilor.

2. Pentru planurile de redeschidere și reluare a activității IET se recomandă efectuarea sondajelor rapide pentru părinți și educatori pentru a colecta informații, de care trebuie să se țină cont, precum rata copiilor care urmează să revină în instituție, beneficiarii principali, rata de îngrijitori care trebuie să se întoarcă la muncă, rata cadrelor didactice care vor fi capabile să se întoarcă la lucru etc.

3. Consultați cadrele didactice și alt personal din sectorul educațional, părinții/reprezentanții legai ai copiilor, pentru a afla care sunt temerile/îngrijorările lor, precum și ideile lor de deschidere a instituțiilor preșcolare în mod sigur/ protejat. Prezentați cum opiniile și recomandările lor au fost luate în considerare.

4. Analizați beneficiile și riscurile specifice contextului, aferente redeschiderii instituțiilor de educație timpurie și analizați ce instituții (sau părți ale lor) pot/ trebuie redeschise în mod prioritar, ce măsuri de atenuare a riscurilor trebuie realizate în mod prioritar și în ce domenii trebuie oferit sprijin părinților și cadrelor didactice.

5. Pregătiți-vă în mod adecvat pentru redeschidere. Evitați să luați decizii în grabă, fără a acorda timp suficient pentru pregătirea instituției, modificarea curriculumului (dacă este cazul), susținerea personalului, părinților și asigurarea unei tranziții lejere a copiilor spre noul mediu.

6. Elaborați și puneți în aplicare un plan de redeschidere și reluare a activității IET, care să includă, în principal:

- 1) Regândirea programului de activitate al IET – nu mai mult de 7-9 ore, cu aflarea copiilor în instituție nu mai mult de 5-7 ore pe zi, pentru a minimaliza riscurile pentru copii. Restul timpului se va acorda curățeniei, aerisirii și dezinfectării spațiilor, inventarului, terenului etc. Părinților li se va recomanda, după posibilitate, să ia copilul acasă cât mai devreme posibil.
- 2) Regândirea numărului de copii în grupă - în funcție de evoluția pandemiei și scoaterea restricțiilor legate de aceasta în localitatea concretă, deschiderea grupelor se va putea realiza eșalonat cu un număr redus de copii – câte 7-8 copii de 2-4 ani și câte 10-12 copii de 4-6(7) ani, în funcție de suprafața din grupă, dar nu mai mică de 4 m² pentru un copil. Aceasta este necesar pentru a evita aglomerația și pentru ca să se poată face mai ușor managementul grupei de copii privind păstrarea, pe cât e posibil, a distanței sociale (ca regulă, copiii mici au tendința de a se aduna grămadă).
- 3) Se va examina posibilitatea completării grupelor doar cu copii cu vârsta nu mai mică de 4 ani, pentru o primă perioadă. În funcție de situația epidemiologică din comunitate vor putea fi admiși și copii de 2-4 ani. APL/fondatorul este în drept să decidă politica de înmatriculare a copiilor și completarea grupelor. Se va asigura, cu preponderență, accesul copiilor, ambii sau unicul părinte ai cărora sunt angajați și prezintă dovada prezenței fizice la serviciu (cu accent pe lucrătorii medicali, polițiști, educatori/ personalul din IET), a copiilor din familiile cele mai dezavantajate (ex., cu 2-3 și mai mulți copii, cu dizabilitate/CES etc.) - cel puțin pentru o primă perioadă, în funcție de îmbunătățirea situației epidemiologice și de recomandările Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale.
- 4) La decizia comună a APL/fondatorului privat și administrației instituției și în funcție de condițiile concrete și situația familiilor (gradul de implicare în muncă), frecventarea de către copii a instituției poate fi eșalonată, pe ture, pe parcursul zilei (ex., de dimineață – 10-12 copii, după amiază – alți 10-12 copii) sau a săptămânii (ex., în zilele pare - un grup de 10-12 copii, în zilele impare – celălalt grup de 10-12 copii), sau 10-12 copii câte 2 săptămâni consecutiv și alți 10-12 copii – alte 2 săptămâni consecutiv.
- 5) La grupa de copii vor activa concomitent câte 1 educator per 4-5/6 copii (adică 2 educatori per grup și 1 asistent de educator) – pentru toată perioada cât persistă pericolul de infectare cu Covid-19.
- 6) Stabilirea unui grafic eșalonat de sosire și plecare a copiilor *la* și *de la* instituția de educație timpurie, pentru a evita supraaglomerarea, cu respectarea distanței fizice/sociale.
- 7) Stabilirea locului și modalității de efectuare a filtrului de dimineață pentru copii și personal.
- 8) Asigurarea necesarului de cadre didactice și personal nedidactic și auxiliar, în mod obligatoriu – asistent medical. În acest scop și în funcție de necesitățile concrete vor fi coopțați și lucrătorii medicali din cadrul centrelor medicilor de familie din comunitate.
- 9) Replanificarea numărului de paturi, precum și replanificarea meselor în sala de grupă și a locurilor la ele cu distanțierea de cel puțin 1,5 m.
- 10) Stabilirea unui orar/grafic de ieșire la și intrare de la plimbare, așa încât copiii să

nu se aglomereze în spațiile comune (scări, galerii, coridoare).

- 11) Stabilirea circuitelor clare, prin demarcare cu benzi vizibile care să asigure „trasee prestabilite” de intrare, deplasare în interiorul instituției și de părăsire a acesteia.
- 12) Crearea, la intrarea/intrările în instituție, în sălile de grupă, la blocul alimentar și depozitul pentru păstrarea produselor alimentare, a punctelor de dezinfectare și control a temperaturii corpului.
- 13) Asigurarea IET cu cantitățile necesare de săpun, detergenți și dezinfectanți pentru realizarea măsurilor de dezinfecție a terenului și spațiilor educaționale și de îngrijire, precum și cu echipament de protecție personală (măști, ecrane de protecție, mănuși și halate pentru personal), termometre non-contact pentru termometria copiilor (per grupă), a personalului și a vizitatorilor.
- 14) Elaborarea unui plan/program clar de asigurare a activităților educaționale și jocurilor semnificative, centrate pe copii, în contextul distanțării fizice/sociale prin adaptarea curriculumului și a practicilor de predare, în conformitate cu principiile de dezvoltare a copilului mic.
- 15) Asigurarea IET cu inventar de joacă și sport, cu jucării, cărți și materiale didactice pentru a sprijini, maximal posibil, activitățile în grup mic, în perechi și individuale cu copiii.
- 16) Instruirea educatorilor, înainte de redeschidere, cu privire la așteptările față de ei și modul de implementare a curriculumului adaptat, precum și comunicarea clară cu părinții.
- 17) Informarea familiilor, înainte de redeschidere, cu privire la măsurile de protecție și implicarea lor în susținerea aplicării eficiente a acestor măsuri.
- 18) Informarea beneficiarilor prin afișarea posterelor/ abțibildurilor/ mementou-urilor în sălile de grupă, în spațiile comune pentru ca acestea să fie văzute și să le reamintească copiilor, angajaților și vizitatorilor (inclusiv părinților) despre măsurile de prevenire a infecției Covid-19.

7. Perioada de redeschidere a IET va fi decisă de către fondator în baza evaluării beneficiarilor și a riscurilor aferente, a informațiilor intersectoriale și dovezilor specifice contextului, inclusiv factorii educaționali, de sănătate publică, socio-economică și, nu în ultimul rând, interesul superior al copilului. Analiza va fi utilă și pentru prioritizarea măsurilor de atenuare a riscurilor. Deciziile trebuie să fie luate de comun acord cu actorii subnaționali, pentru ca acțiunile să se bazeze pe analiza contextului local. În localitățile urbane se recomandă redeschiderea graduală, eșalonată a instituțiilor/grupelor, în funcție de nivelul de corespundere a acesteia/acestora cerințelor sanitaro-igienice care se impun, completarea cu personal medical, didactic, auxiliar și în funcție de necesitatea de serviciu a părinților; ar fi posibilă și solicitarea certificatelor de la locul de muncă al părinților/reprezentanților legali ai copilului precum că este obligatoriu prezența fizică a acestora la muncă.

8. Instituțiile de educație timpurie vor fi redeschise și își vor putea relua activitatea în baza *Raportului de autoevaluare*² coordonat cu structurile teritoriale ANSP și ANSA. În cazul în care o

---

² Hotărârea nr.21 din 24 iulie 2020 a Comisiei Naționale Extraordinare de Sănătate Publică (Anexa 8).

instituție nu îndeplinește condițiile sanitaro-igienice, de dotare și asigurare cu personal, stipulate în Raport, aceasta nu-și va putea relua activitatea.

9. Concomitent, trebuie de menționat că este dreptul părintelui să decidă pentru sau împotriva întoarcerii copilului la grădiniță în această perioadă. Se va lua în considerare starea de sănătate a copilului, traseul spre instituție și cum poate fi acesta parcurs în siguranță, dar și starea de sănătate a membrilor familiei extinse cu care copilul intră în contact.

V. REGLEMENTĂRI PENTRU ASIGURAREA FUNCȚIONĂRII ÎN SIGURANȚĂ A INSTITUȚIILOR DE EDUCAȚIE TIMPURIE

A. Practici zilnice de igienă și sănătate în IET

1. Asigurați respectarea legislației naționale³ privind cerințele sanitaro-igienice ale IET.
2. La redeschiderea și reluarea activității IET, părintele/reprezentantul legal al copilului va prezenta certificatul medical al acestuia cu informația despre vaccinuri și morbidități.
3. La redeschiderea IET, fiecare angajat va prezenta Fișa medicală cu date actualizate/valabile la zi despre examenul medical și instruirea igienică.
4. Zilnic se va efectua filtrul/trierea de dimineața - examinarea stării de sănătate a copilului și a personalului, în mod obligatoriu - termometria corpului. Acesta va fi realizat de către asistentul medical la poarta grădiniței sau la intrarea în blocul grupelor (în cazul IET cu multe blocuri) cu restricționarea categorică a accesului părinților și/ sau a altor persoane străine pe teritoriul unor grupe și/sau în încăperile instituției.
5. Accesul copiilor și a personalului pe teritoriul și în incinta instituției va fi asigurat doar după dezinfectia mâinilor, verificarea temperaturii (care nu trebuie să depășească 37,0°C) și în absența stărilor febrile, a semnelor/simptomelor bolii respiratorii acute virale. În cazul depistării temperaturii ridicate la copil, acesta va fi predat părintelui/ îngrijitorului pentru a fi consultat la medic. Temperatura corpului copiilor și personalului se va măsura dimineața la domiciliu, la venirea în IET/ filtrul și înainte de plecarea acasă, sau în orice caz de suspiciune, cu înscrierile de rigoare într-un registru special. Temperatura corpului copilului se va măsura și înainte de somnul de la amiază.
6. După efectuarea/ trecerea filtrului de dimineață copilul va fi preluat de către educator sau asistentul de educator și condus în grupă.
7. La aducerea la instituție și la luarea copilului acasă, se recomandă părinților să fie echipați cu măști și, după caz, cu mănuși și să aștepte la intrarea în instituție, păstrând distanța fizică/ socială. Pentru cazurile excepționale, când părinții trebuie să intre în holul instituției sau a grupei de copii, ei vor purta și botoșei de unică folosință.
8. Spălați/igienizați zilnic sălile de grupă și alte spații comune (scări, galerii, birouri etc.), inclusiv blocurile sanitare cu apă și săpun/detergent și dezinfectant.
9. La intervale de 3 ore și la sfârșitul zilei, se va efectua igienizarea cu produse de curățat pe bază de clor sau alcool a mediilor de lucru și a suprafețelor atinse frecvent, cum ar fi mânerul ușilor,

---

³ Hotărârea de Guvern nr.1211 din 04 noiembrie 2016 privind aprobarea Regulamentului sanitar pentru instituțiile de educație timpurie și ordinul MECC nr.592 din 26.06.2020 privind aprobarea Instrucțiunii cu privire la ocrotirea vieții și sănătății copilului în instituția de educație timpurie.

robinete, obiecte sanitare, rafturi, tastaturi, monitoare, diverse echipamente, mese, jucării, rechizite, întrerupătoare de lumină, tocul ușilor, echipamente de joacă, accesorii didactice utilizate de copii etc.

10. Asigurați sala de grupă/ blocurile sanitare cu săpun și dezinfectanți pentru copii și personal în cantitățile necesare.

11. Inventarul/ utilajele de pe terenul de joacă și sport se vor spăla și dezinfecta înainte de fiecare ieșire a copiilor la plimbare. Inventarul de joacă și sport, jucăriile din sala de grupă se vor spăla și dezinfecta la fiecare sfârșit de zi.

12. Angajaților li se recomandă să poarte mască atunci când se află în instituția de educație timpurie și interacționează cu cel puțin 1 persoană și să-și spele cât mai frecvent mâinile cu apă și săpun sau să folosească dezinfectant pe bază de alcool.

13. Măștile pentru față nu sunt recomandate copiilor, iar copiilor cu vârsta de până la doi ani NU SE RECOMANDĂ acoperirea feței cu stofă, din cauza pericolului de sufocare.

14. Informați toți copiii, pe înțelesul acestora, despre măsurile de prevenire a infectării cu COVID-19 - igiena corespunzătoare și simptomele COVID-19, de care ei pot fi conștienți. În timpul activităților de instruire igienică concentrați-vă pe dezvoltarea unor comportamente care promovează o stare bună a sănătății, precum tușitul și strănutul în pliul cotului și spălarea frecventă a mâinilor:

- 1) puneți în aplicare o metodă de monitorizare a spălării pe mâini și recompensare pentru spălarea frecventă/ la timp (cântați un cântec în timp ce spălați mâinile pentru a exersa abilitatea timp de 30 de secunde); copiii pot exersa spălarea mâinilor cu dezinfectant de mâini.
- 2) folosiți marionete sau păpuși pentru a demonstra simptomele (strănut, tuse, febră), cum e să te simți rău (exemplu: îți doare capul, stomacul, simt că au febră sau se simt foarte obosite), ce să faci dacă se simt rău (să anunțe un adult) și cum se poate alina pe cineva când se simte rău (cultivând empatia și comportamentele sigure de îngrijire).
- 3) informați copiii că trebuie să-și spele mâinile de fiecare dată:
  - a) după folosirea WC-ului;
  - b) înainte și după consumul de alimente;
  - c) atunci când mâinile sunt contaminate cu lichid biologic, cum ar fi după strănut, tuse sau suflarea nasului;
  - d) după ce au venit din exterior;
  - e) înainte de a lua medicamente;
  - f) la necesitate (când mâinile sunt murdare);
  - g) după somn.

După spălare, mâinile copiilor sunt uscate cu prosoape individuale higroscopice sau prosoape de hârtie de unică folosință, sau cu un dispozitiv mecanic de uscare.

15. Creați un orar pentru igiena frecventă a mâinilor ca parte a rutinei zilnice a copiilor, dar și a personalului și oferiți soluții pe bază de alcool sau săpun și apă curată suficientă la intrare și în sălile IET.

16. Luați în considerare afișarea posterelor, memento-urilor în sălile de grupă, în spațiile comune pentru ca acestea să fie văzute și să le reamintească copiilor și angajaților despre măsurile de prevenire a infecției Covid-19.

17. Majorați fluxul de aer și ventilarea în camere, atunci când clima permite acest lucru.

18. După caz, imediat după schimbarea scutecului la copiii mici se schimbă mănușile, apoi se spală mâinile cu săpun și apă caldă curgătoare, iar suprafețele se dezinfectează. Scutecul se adună în pungă, apoi se aruncă într-un recipient cu capac.

19. Se va limita folosirea covoarelor, cu excepția celor din zona de joacă a copiilor, cu ulterioară aspirare și prelucrare umedă a lor.

20. Asigurați-vă că gunoiul este depozitat și eliminat zilnic corespunzător.

21. Restricționați accesul altor persoane (copii sau adulți) în sala de grupă, atât timp cât copiii se află acolo.

22. Accesul la spațiile comune pentru copii se va realiza cu asigurarea ventilației continue a acestora, în timp ce copiii nu se vor afla în ele.

B. Siguranța și igiena referitoare la prepararea și oferirea alimentației sănătoase copiilor în IET

1. Asigurați respectarea legislației naționale⁴ privind principiile igienei corespunzătoare și a siguranței alimentare de către responsabilii de alimente la achiziționarea, livrarea, păstrarea, prepararea și distribuirea alimentelor.

2. Amplasați abțibilduri/ memento-uri vizuale cu principiile de igienă în procesul de preparare a alimentelor, inclusiv despre curățarea și dezinfectarea zilnică a suprafețelor destinate preparării alimentelor, bucătăriei și zonelor de consum a mâncării, precum și a instrumentelor de gătit și a tacâmurilor.

3. Asigurați-vă că sunt instituite măsuri specifice pentru a restricționa temporar accesul angajaților, care suferă de boli infecțioase, în zona de procesare a alimentelor sau în zonele de preparare. Acest lucru este relevant în special în cazul în care ei prezintă simptome de febră.

4. Bucatele vor fi servite copiilor în sala de grupă. Încercați să păstrați o distanță cât mai mare între copii, dat fiind numărul lor și dimensiunile sălii. Se interzice participarea copiilor la repartizarea bucatelor.

5. Trebuie luată în considerare distanța sigură dintre copii atunci când ei stau în rând după alimente/ băuturi; ori de câte ori este posibil, asigurați-vă ca aceiași copii să mănânce împreună/alături.

6. Minimizați riscurile de contaminare. Reamintiți-le copiilor să nu împartă mâncarea sa cu alții și să nu atingă mâncarea și băuturile altora; nu-i încurajați să folosească în comun tacâmurile, alimentele etc.

7. Limitați pătrunderea altor persoane (de exemplu, persoanele responsabile de curățenie, reparații sau mâncare) în încăperea atât timp cât copiii iau masa acolo.

8. Asigurați copiii cu apă potabilă și pahare de hârtie de unică folosință.

9. Asigurați blocul alimentar și cel sanitar al personalului cu uscător de mâini/prosoape de unică folosință.

---

⁴ Instrucțiunea cu privire la organizarea alimentației copiilor și elevilor în instituțiile de învățământ general, aprobată prin Hotărârea de Guvern nr.722 din 18 iulie 2018.

10. Puneți în aplicare un grafic, semnat de directorul instituției, privind repartizarea bucatelor în grupe cu acroșarea lui la blocul alimentar, pentru a evita aglomerarea personalului responsabil de distribuirea hranei. Organizați instruirea actualizată a angajaților cu privire la principiile de igienă a alimentelor pentru a reduce riscul ca produsele alimentare, materialele de ambalare a acestora și suprafețele de lucru să fie contaminate cu virusul de la angajații din blocul alimentar.

11. Dotați blocul alimentar cu cantitatea necesară de instalații de spălare și dezinfectie a mâinilor. Asigurați-vă că responsabilii de alimente au acces la mijloace și materiale de curățare și dezinfectare și monitorizați executarea corespunzătoare, inclusiv spălătul mâinilor în mod regulat, igiena respirației.

12. Asigurați personalul din blocul alimentar cu echipament de protecție (mănuși, șorțuri, halate, măști, ecrane de protecție etc.). Mănușile utilizate de către personal trebuie să fie schimbate frecvent și mâinile trebuie să fie spălate între utilizarea mănușilor și atunci când mănușile sunt eliminate. Mănușile trebuie schimbate după desfășurarea activităților nealimentare, cum ar fi deschiderea/ închiderea ușilor cu mâna și golirea coșurilor. Angajații care procesează alimente și prepară bucate trebuie să evite să-și atingă gura și ochii, atunci când poartă mănuși.

13. Asigurați accesul în blocul alimentar doar a personalului sănătos – fiecare angajat va semna o declarație pe proprie răspundere, dar și monitorizați individual lucrătorii cu mențiunile necesare în registrul de sănătate.

14. Personalul angajat la blocul alimentar este obligat să respecte toate măsurile stricte de igienă personală la toate etapele procesului tehnologic, inclusiv să-și spele și să își dezinfecteze mâinile:

- 1) înainte de începerea activității;
- 2) după manipularea sau prepararea materiilor prime;
- 3) după manipularea deșeurilor;
- 4) după realizarea operațiunilor de curățenie și dezinfectie a ustensilelor;
- 5) după utilizarea toaletei;
- 6) după curățarea căilor nazale, strănut sau tuse;
- 7) după consumul de alimente;
- 8) după îndepărtarea mănușilor.

15. Accesul furnizorilor externi este permis numai prin programare, pentru a reduce oportunitățile de contact cu personalul din IET implicat. Accesul la birouri nu este permis din niciun motiv. Pentru pregătirea necesară a activităților de încărcare și descărcare a produselor alimentare din transportul ce prestează aceste servicii trebuie să se respecte distanța interpersonală strict de minimum 1,5 m.

16. Este interzisă utilizarea de către persoanele străine a toaletelor (blocurilor sanitare –veceurilor, closetelor) angajaților și este obligatorie asigurarea unei curățenii zilnice adecvate a toaletelor.

17. În blocul alimentar sunt admise doar produse alimentare provenite de la agenții economici autorizați sanitar-veterinar și însoțite cu acte ce atestă proveniența și calitatea lor.

18. Produsele alimentare care sunt livrate către IET vor fi transportate cu autovehicul autorizat sanitar-veterinar. Produsele alimentare vor fi transportate cu respectarea regimului termic, conform recomandărilor indicate pe ambalaj de către producător. Între curse se va face prelucrarea sanitaro-igienică a vehiculului cu utilizarea substanțelor de dezinfectare, procesele respective fiind înregistrate în caiete speciale.

19. Persoanele care transportă/ însoțesc produsele alimentare (șoferul și însoțitorul său) vor folosi echipament special: halat, mănuși de unică folosință, mască, bonetă și să dețină carnet medical, cu mențiunile ce atestă că au fost supuse controlului medical și instruirii igienice. Șoferii trebuie să fie asigurați cu dezinfectanți de mâini pe bază de alcool și prosoape de hârtie. Șoferii trebuie să utilizeze dezinfectantul de mâini înainte de a livra produsele alimentare și înmâna documentele de livrare către personalul din instituția respectivă.

20. Blocul alimentar din cadrul IET se va spăla și dezinfecta zilnic, cu utilizarea materialelor de curățenie și a substanțelor biodistructive⁵ recomandate după finisarea fiecărui proces tehnologic de preparare a bucatelor.

21. Substanțele de igienizare și dezinfecție se vor păstra în locuri special amenajate, în recipiente nealimentare, marcate corespunzător. Orice reziduuri de detergenți sau substanțe dezinfectante de pe suprafață, care pot veni în contact cu produsele alimentare, sunt îndepărtate prin spălare minuțioasă cu apă potabilă curgătoare, înainte de folosirea suprafeței sau a instalației pentru manipularea produselor alimentare.

C. Îngrijirea unui copil sau a unui angajat bolnav

1. Comunicați personalului și părinților importanța menținerii vigilenței cu privire la simptome și păstrării legăturii cu administrația instituției în cazul în care, se simt rău.

2. Personalul cu o temperatură a corpului ridicată, simptome respiratorii și alte simptome ale bolilor infecțioase, nu trebuie să vină la muncă, să îngrijească copiii sau să intre în spațiile instituției.

3. La fel, fiecare angajat al instituției sau vizitator, înainte de a intra în IET și, în orice caz de aflare înafara acesteia, va fi întrebat dacă în ultimele 14 zile a avut contacte cu subiecții testați pozitiv pentru COVID-19 sau provin din zone de risc; acestor persoane li se va interzice accesul la sediul propriu-zis.

4. Administrația instituției trebuie să dispună de o schemă de înlocuire a personalului, care va fi utilizată în cazul îmbolnăvirii vre-unuia.

5. Stabiliți proceduri clare pentru a vă asigura că copiii și angajații care vin bolnavi în instituție sau se îmbolnăvesc în timp ce se află acolo, sunt trimiși acasă cât mai curând posibil. Separați copiii și personalul bolnav de copiii și personalul sănătos până când pot fi trimiși acasă. Urmați indicațiile naționale corespunzătoare acestui subiect.

6. Țineți evidența copiilor și a personalului cu o temperatură ridicată a corpului și apariția altor simptome în timpul aflării în IET, pentru a urmări cu cine a contactat, în cazul în care COVID-19 va fi confirmat.

7. În cazul în care un lucrător al instituției prezintă la locul de muncă sau acasă simptome de boli respiratorii, acesta este obligat să informeze directorul/asistenta medicală, pentru ca să se poată lua măsurile necesare retragerii lui din procesul de lucru, este imediat izolat și anunțat serviciul 112.

---

⁵ Hotărârea Guvernului nr. 564/2009 pentru aprobarea *Regulamentului sanitar privind stabilirea condițiilor de plasare pe piață a produselor biodistructive.*

8. Orice lucrător care a fost în „contact apropiat” sau în același mediu închis cu un „caz suspect sau confirmat de COVID-19” atât la locul de muncă, cât și într-un mediu privat, trebuie să anunțe directorul, cu raportarea ulterioară autorității abilitate.

9. Directorul IET va colabora cu autoritățile din domeniul sănătății pentru definirea oricăror „contacte strânse” ale unei persoane prezente în IET, care s-a dovedit a fi pozitivă la COVID-19.

10. În situația nedeclarării cazului/cazurilor de infectare sau de contactare cu persoane diagnosticate pozitiv cu Covid-19 în rândul copiilor și al personalului, activitatea instituției de educație timpurie se sistează.

11. Când copiii și angajații POT merge la grădiniță?

- 1) Când nu au simptome de boală.
- 2) Dacă unul din membrii familiei prezintă simptome de infecție a tractului respirator, dar nu a fost confirmat Covid-19.
- 3) Copiii și personalul cu simptome tipice de alergii la polen (alergii cunoscute la polen, nasul curgător cu secreție nazală clară, ochi curgători/ mâncărimi) pot frecventa grădinița.
- 4) Mulți copii au adesea nasul curgător fără alte simptome ale infecției respiratorii. Acești copii pot veni la grădiniță, dacă copilul nu are febră și este sănătos.

12. Când copiii și personalul NU trebuie să meargă la grădiniță?

- 1) Copii și personalul cu simptome respiratorii și senzație de boală nu trebuie să meargă la grădiniță.
- 2) Copiii și angajații cu morbidități (grup de risc) care pot fi actualizate/agravate în caz de infecție cu coronavirus.
- 3) Copiii sau angajații care au fost confirmați la COVID-19 trebuie să fie izolați. Serviciul de sănătate publică este cel care decide cine ar trebui să fie izolat și pentru cât timp.
- 4) Copiii sau angajații care sunt persoane de contact strânse/ membrii gospodăriei unei persoane cu COVID-19 confirmat ar trebui să se afle în carantină. Serviciul de sănătate publică decide pentru cât timp.

Este important ca părinții/ reprezentanții legali ai copilului să fie clar informați și să înțeleagă de ce copiii cu simptome nu ar trebui să frecventeze grădinița.

VI. REGLEMENTĂRI PENTRU ASIGURAREA BUNĂSTĂRII ȘI DEZVOLTĂRII COPILULUI

A. Distanțarea fizică/socială în IET

1. Evaluați ce se poate face în limitele rezonabilului pentru a limita contactul fizic direct între copii și între adulți și copii, ținând cont de principiile de dezvoltare și de faptul că, prin natura lor, copiii sunt ființe biologice și sociale.

2. La necesitate, luați în considerare deschiderea IET pe ture, pentru a limita numărul de copii per grup. De exemplu, jumătate din numărul de copii din grupă pot frecventa în prima jumătate a zilei, iar cealaltă jumătate – după amiază sau jumătate din copii frecventează în zilele pare, jumătate – în zilele impare, sau jumătate din copii frecventează 2 săptămâni consecutiv, cealaltă jumătate – următoarele 2 săptămâni.

3. Analizați posibilitatea de a majora numărul cadrelor didactice care să lucreze concomitent cu o grupă de copii sau, dacă există săli disponibile - în săli paralele, astfel încât în fiecare grupă să fie mai puțini copii.

4. Evaluați posibilitatea de a păstra distanța de cel puțin 1,5 m între toate persoanele prezente în instituția preșcolară, inclusiv dintre educator/alt angajat și copil și între copii. Este important de evidențiat faptul că copiii au nevoie de îngrijire la fel de mult cum au nevoie de învățare și instruire. Oferirea îngrijirii (de exemplu, ajutorarea unui copil să-și schimbe hainele și să mănânce sau asigurarea confortului emoțional atunci când un copil este în dificultate etc.) poate fi imposibilă sau se oferă cu recomandarea de a păstra distanța fizică/socială. Educatorii și conducătorii IET vor decide cu privire la modul de păstrare a distanței rezonabile între personal și copii la propria discreție, respectând principiile de dezvoltare a copiilor.

5. Limitați contactele cu copiii în instituție – cu copiii de la grupa respectivă vor contacta doar cadrele didactice și ajutorul de educator, precum și asistentul medical. Contactul altor angajați din instituție cu copiii este strict interzis.

6. Discutați cu copiii și personalul și introduceți forme de salut fără contact. Faceți aceste saluturi vesele și interesante pentru copii. De exemplu, spuneți „salut” în limbajul mimico-gestual, arătați semnul păcii, dați din mână, faceți din ochi etc.

7. Învățați-i pe copii să păstreze distanța unii față de ceilalți; puneți-i să exerseze întinderea brațelor sau să „își fluture aripioarele”, trebuie să aibă spațiu suficient între ei astfel încât să nu îi atingă pe colegi.

8. Măriți distanța dintre mese, scaune sau locuri de pe covorul unde stau copiii. Aranjați copiii la mese cu respectarea măsurilor de distanțiere.

9. Repartizați copiii în grupuri mici (de 3 persoane), pentru ca ei să se joace în același timp pe terenul de joacă sau în spații comune.

10. Limitați aflarea copiilor în grupuri mixte. De exemplu, copiii dintr-o grupă se vor afla pe tot parcursul zilei în aceeași sală de grupă, cu aceiași educatori, fără a interacționa cu alți copii și educatori din alte grupe.

11. În timpul somnului, atunci când este posibil, asigurați-vă că saltelele (sau paturile) sunt distanțate cât mai mult posibil, în funcție de spațiul disponibil. Luați în considerare plasarea paturilor copiilor în modul „capul unuia lângă picioarele vecinului”, pentru a reduce în continuare potențiala răspândire a virusului.

12. La ieșirile copiilor la plimbare aceștia vor fi strict supravegheați de către educator, asistentul medical și asistentul de educator pentru a asigura o distanță socială efectivă a copiilor. Jocurile sociale și cele dinamice vor implica nu mai mult de 3 copii, fără atingeri, fără obiecte commune cu care să manipuleze.

B. Modalități de învățare

1. Petreceți cât mai multe activități afară, în aer liber, în măsura în care condițiile meteorologice permit. Copiii iubesc să se afle afară, iar la momentul de față, pentru ei este mult mai sigur să învețe/ să se distreze în aer liber, decât în interior. Luați în considerare adaptarea curriculumului și a instruirii, astfel încât să le puteți aplica afară. Spre exemplu, utilizați echipamente potrivite pentru activități în aer liber și elemente ale naturii ca material de

predare/învățare (desfășurați activități în cerc, studiați natura etc.), îmbunătățiți experiențele de învățare prin activități fizice complexe, dans/ritmică, sport etc.

2. Ventilați camerele cât mai des posibil în timpul zilei; stabiliți spațiul pentru învățare astfel încât, în pofida distanței, copiii să aibă senzația că sunt o comunitate. Spre exemplu, puteți desena semne pentru locurile unde copiii se așează sau stau (utilizați diverse materiale precum banda adezivă, cercuri, coarda etc.).

3. Divizați copiii în grupuri mici de câte 2-3 persoane pentru a susține interacțiunea dintre ei, în timp ce limitați activitățile în grupuri mai mari. Jocurile sociale și cele dinamice se vor organiza cu participarea a nu mai mult de 3 copii.

4. Adaptați curriculumul și utilizați practici pedagogice creative pentru a asigura experiențe de învățare prin joacă pe teme legate de situația pandemică (de exemplu, învățare pe bază de proiecte, valorificând experiența copiilor cu pandemia; utilizarea jocurilor imaginare pentru a ajuta copilul să facă față stresului și a promova reziliența; utilizarea momentelor educaționale pentru a ajuta copiii să învețe despre pandemie și despre rolul lor în asigurarea sănătății publice).

5. Asigurați un echilibru între activitățile de învățare și interacțiunile în grupuri mici; folosiți creativitatea pentru a combina interacțiunile individuale și cele de grup (de exemplu, reflectarea/ lucrul individual urmat de „întoarce-te și arată-i vecinului”).

6. Se interzice organizarea activităților festive (matinee, zile de naștere), a concursurilor cu participarea părinților/reprezentanților legali ai copiilor, excursii / marșuri turistice în afara grădiniței, precum și adunări de părinți.

7. Toate activitățile educaționale ce necesită mișcarea dintr-un spațiu în altul vor fi excluse (educație muzicală în sala comună, activități de sport, spectacole ș.a.); nu se vor organiza activități extracurriculare cu venirea altor specialiști în instituție, precum și activități extrașcolare (excursii/ marșuri turistice în afara instituției, concursuri cu participarea părinților, întâlniri cu personalități etc.).

8. Mersul copiilor la WC, spălarea mâinilor/picioarelor vor fi strict supravegheate de către educator sau asistentul de educator cu păstrarea, la maxim posibil, a distanței dintre copii.

C. Jucării, materiale, jocuri și rutine

1. Trebuie înlăturate jucăriile și materialele care sunt greu de dezinfectat — jucăriile moi, din textile, spre exemplu. Însă multe materiale și jocuri pot fi utilizate în continuare, dacă copiii sunt instruiți să se spele pe mâini înainte și după utilizarea lor. Instruiți copiii să evite introducerea jucăriilor și materialelor în gură. Se interzic jucăriile aduse de acasă.

2. Organizați containere individuale cu carioci, foarfece, creioane, hârtie colorată și carton, plastilină etc. pentru a fi utilizate de fiecare copil. La necesitate, se poate ruga părintele să asigure copilului acest container individual, care se va dezinfecta înainte de utilizare. Este o metodă bună de a continua activitățile de creativitate și artă, evitând utilizarea lucrurilor în comun de către copii.

3. Concentrați-vă pe jocuri imaginare, jocuri fizice care respectă distanțarea socială, cântece, proiecte de artă individuale etc.

4. Jocurile și proiectele în care fiecare copil poate contribui în mod individual (unul câte unul) sunt recomandate. Spre exemplu, creați o istorie împreună cu întreg grupul de copii, vorbind pe rând; desenați pe rând o pictură murală etc.

5. Bazați-vă pe lectura interactivă cu voce tare și pe activități de divertisment care implică tot grupul de copii, precum un spectacol de păpuși creat de educator sau un cântec nou pe care-l pot învăța cu toții.

6. Cărțile pentru copii, precum și alte materiale din hârtie, ca scrisorile sau plicurile nu sunt considerate ca având un risc ridicat de transmitere și nu au nevoie de proceduri suplimentare de curățare sau dezinfectare.

7. Evitați să partajați jucăriile, materialele didactice și ustensilele între grupele de copii înainte ca acestea să fie spălate și/sau dezinfectate.

VII. REGLEMENTĂRI PENTRU A ASIGURA SPRIJIN ȘI A COMUNICA CU PĂRINȚII ȘI COMUNITATEA

1. Informați părinții despre măsurile aplicate de IET și rugați-i să coopereze și să raporteze toate cazurile de COVID-19 înregistrate în familie. Dacă un membru al familiei este suspectat că are COVID-19, instruiți părinții să țină copilul acasă și să anunțe conducerea instituției. Părinții trebuie să fie siguri că este justificabil ca copiii să meargă la grădiniță. Prin urmare, este important ca personalul grădiniței să aibă un dialog bun cu părinții. În plus, este important ca părinții să contribuie activ la punerea în aplicare a măsurilor de prevenire a infecțiilor.

2. Solicitați de la părinți să aplice politica „Stai acasă dacă te simți rău!” pentru copiii care prezintă simptome. Comunicați părinților importanța de a măsura cu regularitate temperatura corpului lor și a copilului și de a ține copiii acasă în cazul depistării temperaturii ridicate. În cazul în care copilul prezintă simptome de febră, tuse, dureri de cap, părinții vor anunța instituția și Centrul medicilor de familie din localitate pentru a beneficia de îngrijire medicală la domiciliu. IET/asistentul medical va colabora cu centrul medicilor de familie și va monitoriza starea de sănătate al copilului.

3. Pregătiți proceduri clare privind aducerea la și luarea copiilor de la instituție, care nu creează panică în rândul familiilor și copiilor; copiii au nevoie de încurajarea îngrijitorilor și educatorilor după ce au lipsit câteva luni din IET. Diminuați stresul și traumele care pot fi cauzate atunci când copiii sunt în locul special desemnat, unde sunt aduși și de unde sunt luați de către părinți.

4. Examinați posibilitatea de a planifica timpul de sosire și timpul de plecare a copiilor în mod eșalonat și/sau aranjați ca îngrijitorii să iasă din instituție pentru a prelua copiii de la părinți. În mod ideal același părinte/ persoană desemnată ar trebui să aducă și să ia copilul. Recomandați evitarea aglomerării în timpul luării copiilor de la grădiniță și, după posibilitate, evitarea luării copiilor de către membrii mai în vârstă ai familiei sau localității (de ex., bunici).

5. Creați o listă de verificare pentru părinți pentru a decide dacă copiii pot merge la grădiniță, ținând cont de epidemiologia locală a COVID-19. Aceasta ar putea include:

- 1) comorbiditățile și vulnerabilitățile copiilor și/sau a membrilor familiei;
- 2) boli recente sau simptome care sugerează COVID-19;
- 3) circumstanțe speciale în mediul familial, pentru a oferi un sprijin adaptat necesităților;
- 4) luați în considerare utilitatea posterelor sau a memento-urilor vizuale amplasate pentru părinți în interiorul instituției și la intrare/ieșire.

6. Consolidati mecanismele de comunicare și coordonare care promovează dialogul și angajamentul regulat cu părinții, cu scopul de a reduce stresul, anxietatea și de a asigura pentru copii o continuitate între casă și grădiniță. Comunicați permanent părinților mesaje pozitive.

7. Verificați cu regularitate cum se simt copiii și familiile lor. Elaborați mecanisme de referință pentru familiile care au nevoie de sprijin psihosocial.

8. Informați toți lucrătorii și orice persoană care intră în IET cu privire la prevederile de siguranță, prin livrarea și/ sau postarea de broșuri și informații infografice la intrare și în cele mai vizibile locuri ale grădiniței. În special, informațiile se vor referi la:

- 1) obligația de a rămâne acasă în prezența febrei (peste 37⁰C) sau a altor simptome de gripă și de a apela la medicul de familie și la autoritatea sanitară, în cazul revenirii din zone cu risc sau contactul cu persoane cu virus pozitiv în ultimele 14 zile etc.;
- 2) evitarea, pe cât e posibil, a utilizării neadecvate a instrumentelor, calculatoarelor, sticlelor și paharelor; atingerea ochilor, nasului și a gurii cu mâinile;
- 3) angajamentul de a respecta toate prevederile autorităților și ale angajatorului în frecventarea IET (în special, menținerea distanței de siguranță, respectarea regulilor de igienă a mâinilor și respectarea comportamentelor corecte de igienă - strănut și/ sau tuse la batistă, dacă este necesar în pliul cotului, evitând contactul mâinilor cu secrețiile respiratorii);
- 4) angajamentul de a informa prompt și responsabil angajatorul despre prezența oricăror simptome de gripă în timpul efectuării lucrărilor, având grijă să rămână la o distanță adecvată de persoanele prezente; obligatoriu se vor purta măști și mănuși.
- 5) angajamentul de a evita contactul strâns cu persoanele care suferă de infecții respiratorii acute; evitarea îmbrățișărilor și strângerilor de mână; menținerea, în contactele sociale, a distanței interpersonale de cel puțin 1,5 m.

VIII. REGLEMENTĂRI PRIVIND INSTRUIREA ȘI SUSȚINEREA ANGAJAȚILOR

9. Oferiți protecție personalului, educatorilor și copiilor care sunt supuși unui risc sporit din cauza vârstei sau a afecțiunilor de care suferă. Elaborați și puneți în aplicare planuri care să completeze absența educatorilor/ personalului. Luați în considerare politicile și practicile de concedii flexibile, substituirii.

10. Instruiți angajații privind obligația de a monitoriza propria stare de sănătate și a copiilor și, în caz de infectare - de a respecta procedurile în conformitate cu recomandările legate de prevenirea COVID-19 ((auto)izolarea în carantină și apelarea serviciului 112, renunțarea la autovindecare.

11. Instruiți tot personalul despre măsurile de prevenire a infectării cu COVID-19 și a practicilor de igienă și siguranță obligatorii: igiena corespunzătoare și frecventă a mâinilor, igiena respiratorie, purtarea măștii - dacă este obligatorie, simptomele COVID-19 și ce trebuie să facă dacă copilul se simte rău.

12. La fel, personalul care asigură curățenia, recepționarea produselor alimentare și non-alimentare, precum și prepararea bucatelor pentru copii, trebuie să fie instruit privind măsurile de dezinfectare și să fie echipat cu echipament de protecție personală, la necesitate.

IX. RESPONSABILITĂȚILE PĂRȚILOR IMPLICATE

1. APL / fondatorul privat al instituției/grupelor de educație timpurie:

1. Elaborează și pune în aplicare, împreună cu directorul, Planul de redeschidere și reluare a activității instituției/ grupelor după ridicarea stării de urgență în sănătate publică, inclusiv pentru îmbunătățirea condițiilor de igienă și sanitație.
2. Organizează și supraveghează, împreună cu directorul instituției, până la redeschidere, reparațiile curente/capitale, deratizarea, dezinsecția și curățenia terenului și încăperilor instituției, precum și dotarea cu utilajul, echipamentul, inventarul necesar, conform legislației în vigoare, utilizând în acest scop resursele materiale, financiare și umane necesare.
3. Asigură instituția/grupele de educație timpurie cu necesarul de săpun, detergenți, dezinfectanți, echipament de protecție personală (halate, ecrane de protecție, mănuși, măști) pentru asigurarea condițiilor de control a infecției Covid-19.
4. Asigură instituția/grupele de educație timpurie cu inventarul de joacă și sport, jucăriile, cărțile, materialele didactice necesare activității educaționale (cu accent pe cele individuale) ale copiilor în noile condiții.
5. Informează toți agenții economici contractați cu privire la prevederile prezentelor Reglementări.
6. Completează, împreună cu directorul, *Raportul de autoevaluare privind pegătirea pentru redeschiderea instituției după ridicarea stării de urgență în sănătate publică* și îl coordonează cu structurile teritoriale ANSP și ANSA. Poartă răspundere pentru veridicitatea datelor completate în Raport.
7. Realizează, împreună cu managerul instituției, cartografierea/identificarea necesităților de dotare cu tehnică digitală a IET, ale cadrelor didactice în vederea asigurării accesului la învățământul la distanță în mediul online, asigurarea conexiunii la Internet a IET.

2. Administrația instituției care oferă servicii de educație timpurie/ directorul:

1. Asigură instituția cu necesarul de cadre didactice, nedidactice și personal auxiliar.
2. Desfășoară instruirii speciale ale personalului din IET privind cerințele de activitate instituțională în asigurarea condițiilor de securitate epidemiologică, modul de implementare a curriculumului aplicat adaptat, precum și comunicarea clară cu părinții.
3. Elaborează, împreună cu asistentul medical și cadrele didactice, graficul eșalonat de sosire și plecare a copiilor.
4. Elaborează, împreună cu asistentul medical și cadrele didactice și pune în aplicare graficul ieșirilor copiilor la plimbare, fără a crea aglomerare pe scări și în spațiile comune.
5. Împreună cu asistentul medical supraveghează respectarea regulilor igiene și de distanțare fizică/socială privind recepționarea și depozitarea produselor alimentare, precum și procesul de preparare și livrare copiilor a bucatelor finite.
6. Stabilește mecanismele de comunicare cu Centrele medicilor de familie privind cazurile de îmbolnăvire cu COVID-19.

13. Stabilește, în funcție de necesitățile profesionale, modalitățile de formare și dezvoltare a competențelor digitale ale cadrelor didactice în organizarea procesului educational și a educației parentale la distanță în mediul online.
14. Stabilește modalitatea de repartizare/ divizare a claselor în cadrul formatului combinat de organizare a procesului educational.
15. Împreună cu asistentul medical monitorizează zilnic cadrele didactice și copiii supuși riscului sporit de infectare cu COVID-19.
16. Dotează punctul medical cu medicamentele necesare pentru intervenția primară în caz de infectare cu COVID -19.
17. Consolidează un parteneriat eficient cu familia, în vederea dezvoltării competențelor parentale, construirii unor relații pozitive și constructive între părinți și copii, părinți și cadre didactice.

3. Personalul IET (responsabilități generale)

1. Respectă cu strictețe măsurile adoptate de IET privind controlul infecției cu Covid-19.
2. Își îndeplinesc atribuțiile de serviciu în strictă conformitate cu Fișa postului și prezentele Reglementări-cadru.
3. Urmăresc permanent propria stare de sănătate, precum și a copiilor și colegilor săi.
4. Evită deplasarea liberă în incinta IET fără strictă necesitate.
5. Poartă mască când se află în incinta IET și interacționează cu cel puțin 1 persoană și își spală/ dezinfectează mâinile ori de câte ori este nevoie, conform protocolului.
6. Mențin distanța fizică/socială recomandată în raport cu copiii, părinții și alți angajați.
7. Anunță administrația instituției dacă apar semne/simptome ale bolii respiratorii acute virale.

4. Asistentul medical (responsabilități specifice):

1. Elaborează și pune în aplicare un plan de igienizare și dezinfecție a zonelor comune și de agrement, a încăperilor, spațiilor, jucăriilor, separat pentru fiecare bloc/ grupă (graficul fiind afișat la loc vizibil). Planul trebuie să includă igienizarea obligatorie a toaletelor, chiuvetelor, obiectelor frecvent afectate (mânerile ușilor, întrerupătoarelor de lumină, balustradele scârilor, inventarul sportiv de pe terenul de joacă etc.).
2. Organizează și monitorizează procesul de curățare și dezinfecție a spațiilor grupelor, a spațiilor de joacă și cele comune, a terenului, a suprafețelor atinse, precum și a inventarului, utilajelor, jucăriilor și materialelor didactice.
3. Organizează și realizează și/sau supraveghează filtrul de dimineață, în mod obligatoriu - și termometria pe parcursul zilei pentru copii și personal.
4. Monitorizează starea de sănătate a copiilor și personalului instituției pe parcursul întregii zile.
5. Asigură procesul de informare a părinților și personalului din IET cu abțibild-uri și memento-uri privind educația sanitară.
6. Elaborează și plasează în locuri vizibile postere/memento-uri privind educația sanitară a populației (ex., vezi Anexa 1 și 2).
7. Supraveghează și monitorizează respectarea de către personal, părinți, vizitatori a măsurilor igienice impuse privind controlul infecției Covid-19.

5. Cadrele didactice (responsabilități specifice):

1. Observă permanent starea de sănătate a copiilor.
2. Vor asigura, după posibilitate, respectarea distanței fizice/ sociale în relația adult-copil, copil-copil în timpul activităților, plimbărilor.
3. Vor monitoriza calitatea efectuării igienizării și dezinfectării zilnice a sălilor de grupă.
4. Duc evidența stării de sănătate a fiecărui copil în parte, colectând date de la părinți, asistentul medical al instituției cu înregistrarea acestora într-un registru.
5. Valorifică rutina zilei întru formarea competențelor de igienă personală conform perioadei post pandemice.
6. Elaborează proiecte tematice la solicitările copiilor și/sau părinților, dar și direcționate conform perioadei în care trăim, axându-se pe aspectul sănătății fizice, mintale, emoționale.
7. Formulează sarcini concrete în formarea și automatizarea deprinderilor de igienă personală (necesitatea termometrării, spălarea mâinilor, păstrarea distanței, modul de comportament în grup, afară, modul de implicare în joc – care sunt condițiile).
8. Realizează activități practice întru formarea competențelor de comportament civilizată în locuri publice (familie, grădiniță, magazin, farmacie, parc, frizerie, teren de joacă etc.).
9. Pun accentul pe activități de fortificare a sănătății, pe jocuri dinamice, jocuri liber alese, recitaluri de poezii, montarea spectacolelor în baza poveștilor, observări asupra naturii etc.
10. Studiază și aplică în educația parentală suporturile informaționale dedicate părinților plasate pe site-ul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării.
11. Realizează activități (sincrone, asincrone) de informare pentru părinți cu privire la situația socială (pandemia Covid-19), educația parentală conform *Reperelor metodologice privind organizarea la distanță a educației parentale pentru familiile cu copii de 0-7 ani* (circulara MECC nr.2257 din 21.04.2020).
12. Elaborează strategii de lucru cu copiii în grup mic (3 copii) întru satisfacerea nevoilor de dezvoltare ale acestora - cognitive, sociale.
13. Mențin o colaborare eficientă cu familia copilului și poartă un dialog deschis privind modul de viață sănătos al copilului, managementul resurselor, comunicării și relațiilor interpersonale.

6. Personalul auxiliar

1. Asigură curățenia și dezinfecția spațiilor, suprafețelor, terenului, utilajelor, inventarului etc. conform graficului stabilit.
2. Asigură siguranța și igiena referitoare la recepționarea, prepararea și oferirea alimentației sănătoase copiilor în IET.

7. Părinții/ reprezentanții legali ai copilului:

1. Asigură în familie toate condițiile ce reflectă starea sanitar-epidemiologică.
2. Respectă regulile sanitar-epidemiologice: igiena personală, curățenia, aerisirea, alimentația sănătoasă.
3. În caz de simptome de tuse, febră, dureri de cap – la copil sau adulți - anunță medicul.
4. Este corect și responsabil atunci când i se solicită informații cu privire la coronavirus (îmbolnăvire, contacte...).

5. În caz de contact cu persoane bolnave își asumă responsabilitatea și stă în izolare.
6. Îndeplinește instrucțiunile și deciziile IET cu privire la funcționarea, organizarea și realizarea procesului educațional și de îngrijire.
7. Sistematic informează asistentul medical și cadrele didactice despre starea de sănătate a copilului și cazurile de îmbolnăvire a unui membru din familie.
8. Manifestă interes și participă la ședințele de educație parentală la distanță.
9. Respectă noul program post-pandemic de activitate și de aflare a copilului în instituție.
10. Respectă regulile epidemiologice de protecție în locurile publice (poartă mănuși, mască, păstrează distanța fizică/socială).
11. Mențin comunicarea cu educatorul și informează despre starea de sanatate a copilului;
12. Devin parteneri educaționali de încredere.

8. Organele locale de specialitate în domeniul învățământului (responsabilități specifice):

1. Desfășoară instruirea cadrelor de conducere din IET privind cerințele de activitate instituțională în asigurarea condițiilor de securitate epidemiologică, modul de implementare a curriculumului adaptat, precum și comunicarea clară cu părinții.
2. Ghidează cadrele manageriale și didactice din IET în elaborarea unui plan/ program clar de asigurare a activităților educaționale și jocurilor semnificative, centrate pe copii, în contextul distanțării fizice/ sociale prin adaptarea curriculumului aplicat și a practicilor de predare în conformitate cu principiile de dezvoltare a copilului mic.
3. Asigură funcționalitatea managementului IET în vederea eficientizării comunicării interinstituționale și debirocratizării.
4. Monitorizează respectarea regimului de activitate al IET în contextul epidemiologic al COVID-19 și acordă sprijin informational-consultativ.
5. Asigura colaborarea cu instituțiile abilitate din teritoriu privind evaluarea intersectorială a instituției de învățământ în conformitate cu cerințele Comisiei naționale extraordinare de sănătate publică.
6. Împreună cu structurile teritoriale cu funcții de control, monitorizează și verifică gradul de pregătire a instituțiilor de învățământ din subordine pentru noul an de studii 2020-2021.
7. Motivează și implică cadre didactice și manageriale cu experiență și deținătoare de grade didactice superior și unu în elaborarea recomandărilor metodice privind adaptarea Curriculumul aplicat pentru educația timpurie pentru perioada de pandemie și pe durata organizării procesului educațional la distanță în funcție de necesitățile, autoevaluările și constatările raportate de către instituție.
8. Proiectează și realizează activități de formare pentru cadrele de conducere și didactice din IET privind utilizarea platformelor educaționale online.

9. Structurile teritoriale ANSP și Centrele medicilor de familie din comunitate

1. Coordonează și aprobă *Raportul de autoevaluare* al IET privind pregătirea pentru *redeschiderea instituției după ridicarea stării de urgență în sănătate publică*.

2. Colaborează cu APL/ fondatorul privat, instituțiile de învățământ cu personalitate juridică, care au grupe de copii preșcolari, cu părinții/ reprezentanții legali ai copiilor în vederea informării acestora despre măsurile de control a infecției Covid-19 în IET și acasă, precum și a efectuării controlului medical și a instruirii igienice a personalului.
3. Monitorizează și verifică respectarea de către angajații IET a măsurilor de control a infecției Covid-19 în încăperile, teritoriul, spațiile grupelor și spațiile comune.

10. Structurile teritoriale ANSA

1. Coordonează și aprobă *Raportul de autoevaluare al IET privind pregătirea pentru redeschiderea instituției după ridicarea stării de urgență în sănătate publică.*
2. Colaborează cu APL/fondatorul privat, instituțiile de învățământ cu personalitate juridică care au grupe de copii preșcolari în vederea informării acestora despre măsurile de siguranță și igienă referitoare la recepționarea, prepararea și oferirea alimentației sănătoase copiilor în IET.
3. Monitorizează și verifică respectarea de către IET a măsurilor de control a infecției Covid-19 privind recepționarea, prepararea și oferirea alimentației sănătoase copiilor din IET.

X. DISPOZIȚII FINALE

1. Administrația publică locală și directorul instituției sunt responsabili pentru întreg procesul de pregătire pentru redeschiderea instituției/ grupelor de educație timpurie și reluarea activității acestora în condițiile noi provocate de Covid-19.

2. Personalul și părinții vor depune declarație pe propria răspundere că vor verifica zilnic starea de sănătate înainte de începerea activității (la domiciliu) și la apariția semnelor de boală nu vor frecventa instituția de educație.

3. La redeschiderea instituțiilor de educație timpurie în perioada post-COVID, cea mai mare provocare pentru administrațiile publice locale/fondatorii privați, directori, cadre didactice, personal și familii va fi să lucreze *împreună* pentru *integrarea*, nu doar pentru *alternarea* necesității de a respecta orientările adaptate și rezonabile de sănătate publică națională, cu crearea unui mediu sigur, distractiv și stimulativ care promovează sănătatea fizică, siguranța emoțională, conexiuni sociale și învățare angajată pentru copii. *Colaborarea incluzivă și timpurie și comunicarea* între toate părțile interesate va fi elementul-cheie în implementarea măsurilor necesare. Va fi importantă păstrarea flexibilității și modificarea abordărilor, după necesitate, și asigurarea învățării și partajării de bune practici.

DATE DESPRE COVID-19

Ce este COVID-19?

COVID-19 este o boală cauzată de o nouă tulpină de coronavirus. ‘CO’ vine de la corona, ‘VI’ de la virus, și ‘D’ de la *disease* (boală, în limba engleză). A mai purtat și numele de „noul coronavirus 2019” sau „2019-nCoV”. Virusul COVID-19 este un virus nou, din aceeași familie de virusuri cu SARS (Sindromul respirator acut sever) și câteva tipuri de răceală obișnuită.

Care sunt simptomele COVID-19?

Simptomele pot include febra, tusea și respirația îngreunată. În cazurile cele mai grave, infecția poate cauza pneumonie sau dificultăți de respirație. În cazuri mai rare, boala poate fi fatală. Aceste simptome sunt similare cu gripa sau răceala comună, care sunt mult mai frecvente decât COVID-19. Acesta este motivul pentru care este necesară testarea, înainte de a confirma dacă cineva are COVID-19.

Cum se răspândește COVID-19?

Virusul se transmite prin contact direct cu particulele respiratorii (generate prin tuse și strănut) ale unei persoane infectate. De asemenea, oamenii se pot infecta dacă ating suprafețele contaminate cu virusul și apoi își ating fața (de exemplu, ochii, nasul, gura). Virusul COVID-19 poate supraviețui pe suprafețe timp de câteva ore, dar dezinfectanții simpli îl pot ucide.

Cine este mai expus?

În fiecare zi, învățăm mai multe despre modul în care COVID-19 afectează oamenii. Persoanele în vârstă și persoanele cu afecțiuni medicale cronice, precum diabet și boli de inimă, par să fie mai expuse riscului de a dezvolta simptome severe. Întrucât acesta este un virus nou, încă învățăm cum îi afectează pe copii. Știm că este posibil ca persoanele de orice vârstă să fie infectate cu virusul, dar, până în prezent, există relativ puține cazuri de COVID-19 raportate la copii. Acesta este un virus nou și trebuie să aflăm mai multe despre felul în care sunt afectați copiii. Virusul poate fi fatal în cazuri rare; până în prezent majoritatea victimelor au fost din categoria persoanelor în vârstă, cu afecțiuni medicale preexistente.

Care este tratamentul pentru COVID-19?

În prezent, nu există un vaccin disponibil pentru COVID-19. Totuși, multe dintre simptome pot fi tratate; îngrijirile medicale primite la timp, din partea unui furnizor de servicii de sănătate, pot face boala mai puțin periculoasă. În prezent, sunt în derulare mai multe studii clinice ce evaluează tratamente pentru COVID-19.

Cum poate fi încetinită sau prevenită răspândirea COVID-19?

La fel ca în cazul altor infecții respiratorii, precum gripa sau răceala obișnuită, măsurile de sănătate publică sunt esențiale pentru a încetini răspândirea bolilor.

Deci:

- Stați acasă când sunteți bolnavi;
- Evitați locurile publice și aglomerațiile;
- Păstrați distanța fizică/ socială de minim 1 metru;

- Respectați eticheta tusei și/sau strănutului - acopeți nasul și gura cu interiorul cotului îndoit sau cu un șervețel de unică folosință. Aruncați imediat șervețelul folosit într-un coș cu capac;
- Spălați-vă cât mai des pe mâini cu apă și săpun și deinfecțați mâinile;
- Purtați obligatoriu masca de protecție în spații închise și în spațiile publice deschise unde nu este posibilă păstrarea distanței fizice/ sociale de 1 metru. Aceasta trebuie să acopere atât nasul, cât și gura.
- Curățați în mod frecvent suprafețele și obiectele atinse;
- La primele simptome de boală, precum tuse, febră, apăsați Serviciul 112.

Pe măsură ce aflăm mai multe despre COVID-19, autoritățile din domeniul sănătății publice pot recomanda acțiuni suplimentare.

Exemplu de poster/ sticher-memento pentru angajați și părinți:

STIMAȚI ANGAJAȚI ȘI PĂRINȚI!

Având în vedere situația epidemiologică actuală, în scopul protecției sănătății proprii și a altor persoane, în mod obligatoriu, este necesar de:

- a) a respecta regulile de igienă a mâinilor;
- b) a respecta regulile de igienă respiratorie;
- c) a monitoriza personal starea proprie de sănătate;
- d) a informa urgent conducerea ministerului despre cazul în care un membru al familiei sau o altă persoană cu care ați fost în contact direct a fost testată pozitiv și de a Vă autoizola imediat;
- e) a evita contactele directe cu personalul din alte spații ale instituției.

Preponderent vor fi utilizate pentru comunicare telefonul, mijloacele electronice sau alte tehnologii informaționale. Contactele directe se admit, în caz de necesitate stringentă, cu respectarea distanței sociale de minim 1-1,5 m și cu purtarea măștii (care trebuie să acopere atât gura, cât și nasul).

Nerespectarea regulilor de prevenire a răspândirii infecției COVID-19 la locul de muncă constituie temei pentru tragerea la răspundere disciplinară a salariaților vinovați, iar în cazul nerespectării regulilor de către părinți – sistarea activității grădiniței.

CUM SPĂLĂM MĂINILE?

🕒 Durata întregii proceduri: **cel puțin 30 de secunde!**

0 Udați mâinile cu apă.

1 Aplicați săpun suficient pentru a acoperi toată suprafața mâinilor.

2 Frecați mâinile, palmă peste palmă.

3 Palma dreaptă peste dosul palmei stângi cu degetele încrucișate și invers.

4 Palmă peste palmă, cu degetele încruciate.

5 Dosul degetelor pe palma opusă.

6 Frecări rotative cu degetul mare stâng prins în palma dreaptă și invers.

7 Frecări rotative într-un sens și celălalt cu degetele împreunate ale mâinii drepte pe palma stângă și invers.

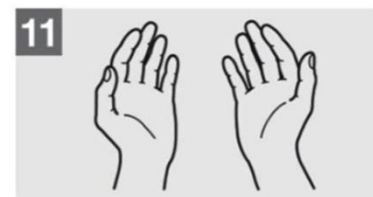
8 Clătiți mâinile cu apă.

9 Uscăți mâinile cu un prosop de unică folosință.

10 Închideți robinetul folosind un prosop.

11 Odată uscate, procedura de spălare este terminată.

În conformitate cu recomandările:

Ministerul Sănătății

Institutul Național de Sănătate Publică

CNEPSS

Centrul Național de Evaluare și Promovare a Stării de Sănătate